

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Chișinău
(sediul Buiucani)
MD-2004, mun. Chișinău,
str. M. Viteazul, nr. 2
tel./fax 022-29-16-10

The Supreme Council of Magistrates
Chișinău District Court
(Buiucani Office)
MD-2004, Chișinău,
2nd Mihai Viteazul street
Tel. number/fax 022-29-16-10

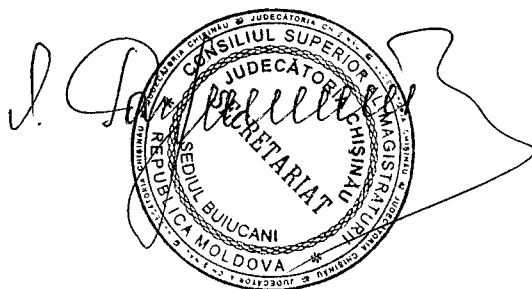
12.02.2018
dosarul nr. 2-4505/17

Curtea Constituțională a RM
mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu, 28

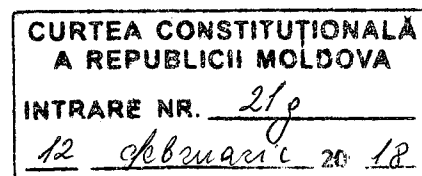
Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, Vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. 5 alin. (3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, depusă de reprezentantul reclamantului Anestiadi Valentin, avocatul –stagiar, Cojocaru Mihail, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anestiadi Valentin către Ministerul Justiției al RM, intervenienți accesorii executorii judecătorești Pașa Nicolae, Prodan Virgiliu privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului de proprietate privată, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

Anexă: încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 12 februarie 2018 pe 3 file;
sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 12 file;
copia cererii de chemare în judecată pe 3 file;
copia cererii de concretizare a cererii de chemare în judecată pe 6 file.

Judecător

Oxana Parfeni

Dosarul nr. 2-4505/2017
12-2-68922-13102017

ÎNCHEIERE

12 februarie 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Oxana Parfeni

Grefier

Elena Spînu

examinând în sediul instanței, în ședință publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anestiadi Valentin către Ministerul Justiției al RM, intervenienți accesorii executorii judecătorești Pașa Nicolae, Prodan Virgiliu privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, constatarea încălcării dreptului de proprietate privată, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

Pe rol la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani se află pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anestiadi Valentin către Ministerul Justiției al RM, intervenienți accesorii executorii judecătorești Pașa Nicolae, Prodan Virgiliu, prin care solicită:

- constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr.2-1691/08 din 25.06.2008;
- constatarea încălcării dreptului de proprietate privată;
- repararea prejudiciului material în mărime de 377 975, 35 lei ;
- repararea prejudiciului moral în mărime de 6000 euro;
- încasarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul reclamantului Anestiadi Valentin, avocatul –stagiatar, în baza mandatului seria MAS nr. 054252 din 28.11.2017, Cojocaru Mihail, a depus cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității art. 5 alin. (3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, care prevede că, instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și a solicitat de a remite Curții Constituționale cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

În ședința de judecată pârâtul Ministerul Justiției, în baza procurii, Sorin Olaru a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată.

În ședința de judecată nu s-au prezentat intervenienți accesorii executorii judecătorești Pașa Nicolae, Prodan Virgiliu.

Audiind reprezentantul reclamantului, reprezentantul pârâtului, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul reclamantului Anestiadi Valentin, avocatul –stagiar, Cojocaru Mihail, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) CPC, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (3) CPC, din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.

Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Înalta Curte a statuat că, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Drept urmare a celor justificate, ținând cont de faptul că, obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, fiind o lege organică, excepția a fost ridicată de către reprezentantul reclamantului Anestiadi

Valentin, avocatul –stagiari, Cojocaru Mihail, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, instanța va prezenta Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul reclamantului Anestiadi Valentin, avocatul –stagiari, Cojocaru Mihail.

În conformitate cu art. 260 alin. (1) lit.e) CPC, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. art. 12¹, 260, 263 CPC, instanța de judecată,-
dispune:

A ridica excepția de neconstituționalitate depusă de reprezentantul reclamantului Anestiadi Valentin, avocatul –stagiari, Cojocaru Mihail, pentru controlul constituționalității art. 5 alin. (3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

A remite după competență Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul reclamantului Anestiadi Valentin, avocatul –stagiari, Cojocaru Mihail, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anestiadi Valentin către Ministerul Justiției al RM, intervenienți accesorii executorii judecătorești Pașa Nicolae, Prodan Virgiliu privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului de proprietate privată, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

Procesul în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anestiadi Valentin către Ministerul Justiției al RM, intervenienți accesorii executorii judecătorești Pașa Nicolae, Prodan Virgiliu privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului de proprietate privată, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată, se suspendă.

Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău, atît cît durează suspendarea procesului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Președinte de ședință

judecător

/semnătura/

Oxana Parfeni

Copia corespunde originalului

judecător

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușeanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/Denumire: **Anestiadi**
2. Prenume: **Valentin**
3. Funcția: **Director, Magistru-Auditor**
4. Adresa: **mun. Chisinau, str. D. Cantemir nr. 5, ap. 50**
5. Tel./Fax: **022 54 36 47; 022 26 09 73; mob: 069182120**
6. Numele și prenumele reprezentantului: **Cojocaru Mihail**
7. Ocupația reprezentantului: **Avocat-Stagiar**
8. Adresa reprezentantului: **mun. Chișinău, str. Liviu Deleanu 9/1, ap. 14**
9. Adresa de corespondență: **mun. Chișinău, str. Ion Creangă 72, of. 41**
10. Tel: **069828055**

II – OBIECTUL SESIZĂRII

11. Prezenta sesizare are ca obiect de examinare exercitarea controlului constituționalității asupra următoarele prevederi legale:

alin. (3) art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 care a fost introdus prin Legea Nr. 191 din 23.09.2016, în vigoare din 28.04.2017 cu următorul conținut:

„(3) Instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.”

III - CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

La 11.10.2017, reclamantul Anestiadi Valentin înaintează o acțiune în temeiul Legii nr. 87 din 21.04.2011 “privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești” către Ministerul Justiției (pîrît), intervenienți accesorii Executorii Judecătorești Prodan Virgiliu și Pașa Nicolae, în judecătoria Chișinău sediul Buiucani cu privire la „repararea de către stat a pejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești”.

La 11.01.2018 pîrîtul înaintează referință, unde am făcut cunoștință la 15.01.2018 în ședința de judecată. Prin urmare pîrîtul în referință invocă art. 5 alin. (3) din Legea nr. 87 din 21.04.2011 „*Instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești*”

Prin Legea Nr. 191 din 23.09.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost introdusă prevederea respective – Articolul 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 107–109, art. 282), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.”

Reclamantul consideră că alin. (3) art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 care a fost introdus prin Legea Nr. 191 din 23.09.2016, în vigoare din 28.04.2017 este neconstituțional.

În temeiul Legii Nr. 191 din 23.09.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost introdusă prevederea respectivă – Articolul 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 107–109, art. 282), cu modificările ulterioare, s-a completat cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.”

Considerăm că prin introducerea prevederii sus-menționate privează persoanele care au în drept de proprietate o hotărîre definitivă într-u revendicarea unei creanțe, prin urmare

neexecută din omisiunea autorităților statului încălcând dreptul la un proces echitabil și dreptul de proprietate fiind contrară următoarelor prevederi ale Constituției.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

IV – PREVEDERI RELEVANTE DIN CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Art. 1 alin. (3) „Statul Republica Moldova”:

„Republica Moldova este **un stat de drept** democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Art. 4 „Drepturile și libertățile omului”

“(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Art. 7 „Constituția, Lege Supremă”

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Art. 9 alin. (2) „Principiile fundamentale privind proprietatea”

„Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului”.

Art. 15 „Universalitatea”

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”.

Art. 16 alin. (1) „Egalitatea”

„Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului”.

Art. 20 “Accesul liber la justiție”

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție” .

Art. 46 „Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia”

“(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire”.

Art. 54 „Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți”

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și

demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

Art. 120 „Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive”

„Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive”.

Art. 127 „Proprietatea”

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății”.

V-PREVEDERI RELEVANTE ALE CONVENȚIEI EUROPENE PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE

Art. 6 § 1 „Dreptul la un proces echitabil”

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa...”

Art. 13 „Dreptul la un remediu efectiv”

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”.

Art. 17 „Interzicerea abuzului de drept”

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție”.

Art. 53 „Apărarea drepturilor omului recunoscute”

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractantă este parte”.

Protocolul adițional nr. 1, art 1 „Protecția proprietății”

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional...”

VI-PREVEDERI RELEVANTE ALE LEGII PRIVIND ORGANIZAREA JUDECĂTOREASCĂ

Art. 20 alin. (3) „Hotărârile instanței judecătorești”

„Hotărârile instanței judecătorești sînt obligatorii și neexecutarea lor atrage răspundere, conform legii”.

VII-EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI PRECUM ȘI ARGUMENTELE ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTORA

Introducerea alin. (3) art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 care a fost introdus prin Legea Nr. 191 din 23.09.2016, în vigoare din 28.04.2017 cu următorul cuprins “ (3) *Instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești*”. Contravine prevederilor Constituției și Convenției menționate supra, în special dreptului la un proces echitabil și dreptului de proprietate.

Scopul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 este „crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești”

Legea urmărește și diminuarea sarcinii care, în prezent, apasă asupra Curții Europene, prin instituirea mecanismului de examinare la nivel național a cererilor pe marginea cărora există deja o jurisprudență bine stabilită de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg în cauza *CEBOTARI ȘI ALȚII c. MOLDOVEI* din 27.04.2009 reiterează că executarea unei hotărîri definitive pronunțată de o instanță judecătorească trebuie privită ca o parte integrantă a „procesului”, în sensul articolului 6 al Convenției (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărîre din 19 martie 1997, § 40; *Reports* 1997-II, și *Immobiliare Saffi v. Italy* [GC], nr. 22774/93, § 63, ECHR 1999-V). Totuși, atunci când autoritățile sunt obligate să acționeze pentru executarea unei hotărîri judecătorești și nu o fac, inacțiunea lor poate angaja responsabilitatea statului în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției (a se vedea *Scollo v. Italy*, 28 septembrie 1995, § 44, Seria A nr. 315-C).

Curtea reinterează, fiecare stat trebuie să asigure funcționarea unor instrumente juridice care să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea obligațiilor pozitive care revin statului (a se vedea *Ruianu v. Romania*, nr. 34647/97, § 66, 17 iunie 2003). Unica sarcină a Curții este de a examina dacă măsurile aplicate de către autoritățile moldovenești în această cauză au fost adecvate și suficiente. În cauze ca aceasta, în care se cer acțiuni de la un debitor persoană privată, statul, în calitate de posesor al forței publice, trebuie să acționeze diligent pentru a asista creditorul în executarea hotărîrii judecătorești (a se vedea *Fociac v. Romania*, nr. 2577/02, § 70, 3 februarie 2005).

Curtea reiterează că executarea obligației de a asigura efectiv drepturile garantate de articolul 6 § 1 al Convenției nu înseamnă pur și simplu abținerea de la ingerință, ci poate cere statului luarea diferitor forme de acțiuni pozitive (*Kreuz v. Poland*, nr. 28249/95, § 59, ECHR 2001-VI). Ea consideră că, prin transferarea către reclamanți a responsabilității de a suporta o parte din costurile procedurilor de executare, statul a încercat să se eschiveze de la obligația sa pozitivă de a organiza un sistem de executare a hotărârilor judecătorești care să fie efectiv atât în drept, cât și în practică (a se vedea *Apostol v. Georgia*, nr. 40765/02, § 64, ECHR 2006-...).

Din aceste motive, Curtea consideră că omisiunea executorului timp de peste șase ani și șase luni de a lua măsurile necesare sau de a controla în mod efectiv procedurile de executare în aceste cauze este suficientă pentru a conchide că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției.

După cum s-a menționat, art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale se aplică și procedurilor care urmează după audieri, adică și asupra procedurii de executare a hotărârii. Accentuând eficiența drepturilor garantate de Convenție, Înalta Curte de la Strasbourg, în hotărârea *Hornsby v. Greece* din 19.03.1997, § 40, a considerat că „executarea unei decizii sau hotărâri, indiferent de jurisdicție, trebuie să fie considerată ca fiind parte componentă a procesului în sensul articolului 6“.

În una dintre primele cauze *Prodan v. Moldova din Hotărâre din 18.05.2004*, § 52, Curtea a constatat că „dreptul la un tribunal“, respectiv, dreptul la acces „ar fi unul iluzoriu dacă un Stat Contractant ar permite ca o decizie judiciară definitivă și obligatorie să rămână ineficientă (inoperantă) în detrimentul unei părți. Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță de drept trebuie, deci, privită ca o parte integrantă a «procesului» conform scopurilor articolului 6“. De asemenea, în cauza *Pasteli v. Moldova și Sârbu și alții v. Moldova din 15.06.2004*, Curtea a constatat că o autoritate de stat nu ar trebui să invoce ca pretext lipsa resurselor pentru a nu se conforma unei hotărâri.

Potrivit art. 120 din Constituția RM stipulează “*caracterul obligatoriu ... al hotărâri judecătorești definitive, astfel este obligatorie respectarea ... hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării ... hotărâri judecătorești definitive*”.

Caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești, respectarea și executarea lor este asigurată prin:

- procedura de punere în executare;
- existența unor organe specializate învestite cu atribuții de executare;
- posibilitatea de a aplica sancțiuni în cazurile prevăzute de lege pentru încălcarea legislației ce ține de executare.

Caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive este prevăzut și de art. 20 din Legea privind organizarea judecătorească: „*hotărârile instanței judecătorești sunt obligatorii și neexecutarea lor atrage răspundere, conform legii*“, precum și de legislația procedurală ca principiu general. Executarea hotărârilor judecătorești este o fază independentă, în cadrul căreia se realizează anumite acțiuni procesuale prevăzute de legislația procedurală ce țin de executare. Se recunoaște că executarea unei hotărâri judecătorești finale este parte a „procesului“ judiciar, pe parcursul căreia se realizează hotărârea ce a căpătat autoritatea de lucru judecat.

În sensul art 120 din Constituție activitatea judiciară se întemeiază pe anumite principii fundamentale de organizare și funcționare a justiției, menite să asigure caracterul unitar și coerent al hotărârilor judecătorești definitive (irevocabile) și să garanteze drepturile și interesele legitime ale celor implicați în actul de justiție. Or, plenitudinea sistemului judiciar este determinată de volumul său, de caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile și necesitatea de a fi respectate de către toate organele puterii de stat, ale administrației publice locale, întreprinderile, organizațiile, instituțiile, persoanele cu funcții de răspundere, cetățeni și formațiunile lor și executate necondiționat pe întreg teritoriul Republicii Moldova fără excepții. Obligatorietatea respectării hotărârilor judecătorești include și obligativitatea executării lor. Aceasta, la rândul său, solicită colaborarea organelor atât în procesul examinării, cât și în cel al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

În partea ce ține de dreptul de proprietate în sensul art. 1 al Protocolului nr. 1, § nr.1 din Convenție, art. 46 din Constituția RM, art. 316 din Codul Civil al RM.

Noțiunea de „bunuri” are un sens autonom, care este independent de clasificarea formală în dreptul intern. Se afirmă deseori că noțiunea de „bunuri” este interpretată în sens foarte larg în jurisprudența Curții, deoarece aceasta nu include numai dreptul de proprietate, ci și o serie întreagă de drepturi pecuniare, cum ar fi drepturile care decurg din acțiuni, brevete, atribuirea pensiei, drepturi privind chiria, chiar și drepturile care decurg din rularea unei afaceri. Noțiunea de „bunuri” cuprinde atât bunurile mobile, cât și bunurile imobile. În același timp, protecția instituită de art. 1 din Protocolul nr. 1 are în vedere și alte drepturi reale. Totodată, protecția acestui articol nu se aplică decât dacă este posibil să se înainteze o pretenție față de o anumită proprietate.

Totuși acest fapt nu presupune că noțiunea de „bunuri” se limitează doar la „bunurile existente”. Alte active, inclusiv creanțele cu privire la care un reclamant poate susține că are cel puțin o „speranță legitimă” (care trebuie să fie de o natură mai concretă decât o simplă speranță) că ele vor fi realizate se califică drept „bunuri”. O pretenție poate fi considerată un bun numai atunci când este stabilită a fi executabilă. Nicio „speranță legitimă” nu poate fi examinată în lipsa unei pretenții care poate fi pusă în executare.

Având în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea notează că a stabilit deja principiile cu privire la pretinsa încălcarea a drepturilor de proprietate ale reclamantului din cauza omisiunii statului de a asigura executarea unei hotărâri judecătorești definitive pronunțată împotriva unei persoane private. În special, în cauza *Fuklev v. Ukraine*, Curtea a constatat următoarele:

Curtea reiterează că, prin articolul 1 al Convenției, fiecare din părțile contractante 'recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția [lor] drepturile și libertățile definite în ... Convenție'. Obligația de a asigura exercitarea efectivă a drepturilor definite în acest instrument poate să rezulte în obligații pozitive pentru stat. În asemenea circumstanțe, statul nu poate să rămână pur și simplu pasiv și 'nu există ... nici o diferență între acțiuni și inacțiuni'...

În ceea ce privește dreptul garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, aceste obligații pozitive pot impune anumite măsuri necesare pentru apărarea dreptului la proprietate, chiar și în cazurile care implică litigii dintre persoane fizice sau companii. Aceasta înseamnă, în special, că statele au obligația de a asigura ca procedurile prevăzute în legislație pentru executarea hotărârilor judecătorești definitive ... să se respecte.

Curtea consideră că omisiunea executorilor judecătorești de a acționa și omisiunea instanțelor judecătorești naționale de a exercita un control corespunzător asupra situației au creat o incertitudine permanentă în ceea ce privește executarea hotărârii pronunțate în favoarea reclamantului și a plății datoriei față de el. În consecință, reclamantul trebuia să facă față acestei incertitudini o perioadă îndelungată de timp. ...

Având în vedere considerațiile de mai sus și constatările în privința articolului 6 § 1 al Convenției, Curtea este de părere că modul în care au fost efectuate procedurile de executare, perioada de timp cât au durat acestea și nesiguranța în care se afla reclamantul au periclitat 'echilibrul just' care trebuia respectat între cerințele interesului general și necesitatea de a apăra dreptul reclamantului la protecția proprietății. În consecință, statul nu a respectat obligația sa de a asigura efectiv reclamantului dreptul lui de proprietate, după cum acesta este garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1." (nr. 71186/01, 7 iunie 2005)

*Curtea în cauza **CEBOTARI ȘI ALȚII c. MOLDOVEI** din 27.04.2009, nu vede vreun motiv pentru a se abate de la aceste constatări în această cauză. Curtea consideră că, din cauza omisiunii executorilor de a lua măsuri adecvate și suficiente pentru a asigura executarea hotărârii pronunțate în favoarea reclamantilor, aceștia au fost lăsați într-o situație de incertitudine timp de mai mulți ani și că din anul 2002 ei nu s-au putut folosi de proprietatea lor. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.*

Totodată, conform art. 46 din Constituția RM, art. 316 din Codul Civil al RM, protejează dreptul de proprietate, legiuitorul Moldav nu a făcut alt ceva decât a preluat norma respectivă din CEDO art. 1 al Protocolului adițional nr. 1.

VIII-CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Exercitarea controlului constituționalității alin. (3) art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 care a fost introdus prin Legea Nr. 191 din 23.09.2016, în vigoare din 28.04.2017 cu următorul conținut:

„(3) Instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.”

Constatarea neconstituționalității alin. (3) art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 care a fost introdus prin Legea Nr. 191 din 23.09.2016, în vigoare din 28.04.2017 cu următorul conținut:

„(3) Instanța de judecată nu poate dispune încasarea sumei creanței ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.”

IX- DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării nu avem.

X- DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: **Chișinău, Moldova**

Data: 06.02.2018

Cojocaru Mihail, Avocat-Stagiar

Semnătura Cojocaru